

1. FELMÉRŐ

1. Szüret

Olvasd el az alábbi szövegrészetet, és oldd meg a feladatokat!

A szüret félig munka, félig ünnep. Kora reggeltől kezdve csebrekbe, vedrekbe többnyire asszonyok, lányok szedték a fürtöket, a férfiak puttonyban vitték a gyűjtőhelyre. A közösen végzett munka közben, de a pihenéskor még inkább daloltak a szüretelők. Szívesen énekeltek ilyenkor bordalokat is. Délben szabadban főzött ebéd, bor várta a dolgozókat. Estefelé már cigány is került, és a napi munkát sok helyen tánccal fejezték be. A segítők a megvendéglésen kívül annyi szőlőt vihettek magukkal, amennyi szedőedényükbe belefért, és természetesen számíthattak a viszontszolgáltatásra.

A szüret ünnepi jellegét az is mutatja, hogy a XVII–XIX. században ilyenkor a városokban, falvakban szünetelt a bírászkodás, a diákok is szabadságot kaptak. Mikor az egész határban befejeződött a szüret, az utcákon szekereken, lóháton nagy felvonulást rendeztek. Az állandó alakok között a tréfamester, a cigány rendszerint megtalálható. A lovasok közül némelyik töröknek öltözött, feltehetően még a törökvilág emlékeként. Szőlőből harang alakú koszorút kötöttek, amit a város első emberének adtak át. A szüret befejeztével a bál sem maradhatott el.

a) Fejezd be a szöveg alapján a mondatokat!

A lányok, asszonyok _____ szedték a szőlőt.

A férfiak _____ gyűjtötték a gyümölcsöt.

A szüretelők szívesen énekeltek _____ munka közben és a pihenőben is.

Szüretkor az iskolások _____ kaptak.

A lovasok közül néhányan _____ öltöztek.

A szőlőből _____ kötöttek, és azt a település első _____ adták.

A szüret végén _____ tartottak.

8	

b) Fejezd be a mondatot!

Az a) feladatban a kiegészített szavak szófaja: _____.

2	

c) Jelöld a szöveg alapján, hogy igazak vagy hamisak az alábbi megállapítások!

Állítások	Igaz	Hamis
A szüret munka és ünneplés is.		
A szüretelőknek a gazda csak este adott enni.		
A szüretelők annyi szőlőt vihettek haza, amennyit csak tudtak.		
A szőlőből kör alakú koszorút kötöttek, és ezt a település első emberének adták.		

4	

2. Szónyomozás

Írj az alábbi szóelemképletekre kettő-kettő példát az 1. feladat szövegéből!

tő (főnév) + rag: _____

tő (főnév) + jel + rag: _____

tő (főnév) + jel: _____

tő (ige) + múlt idő jele: _____

tő (ige) + múlt idő jele + igei személyrag: _____

tő (főnév) + képző: _____

tő (melléknév) + képző + rag: _____

tő (ige) + képző + rag: _____

12	

3. Elferdített közmondások

Javítsd ki az alábbi közmondásokat! Írd le a helyes formát!

Nem mind nemesfém, ami fénylik.

Jó bornak nem kell reklám.

Bolond lyukból hideg szél fúj.

Aki bottal köszön, annak veréssel felelnek.

Nem zörög a szőlő, ha a szél nem fúja.

Amelyik kutya ugat, az mérges.

12

4. Röviden vagy hosszan?

Tippelj, hogyan jelölöd az alábbi szavakban az *l* hangot!

l = 1, *ll* = 2, *l* és *ll* is lehet = X

		Tipp			Tipp
1.	sző__ő		8.	ha__gatás	
2.	pa__os		9.	ha__ott	
3.	á__omás		10.	to__at	
4.	á__haj		11.	á__atorvos	
5.	á__ítmány		12.	á__talános	
6.	á__vány		13.	ke__ek	
7.	ha__ogat		13+1.	da__al	

14

5. Csak helyesen!

Javítsd ki a következő – levelekben is gyakran előforduló – nyelvhelyességi, helyesírási hibákat!

Helytelen	Helyes
Tisztelt igazgatóúr!	
2020. októberében kelt levelem...	
Egyenlőre még nem tudok pontos választ adni...	
Ne higyjék, hogy ezt nem fogom...	
Lakcímem: Törökbálint, Őz utca 2	
2020. október 8.-án	

6

6. Egy szóalak, két jelentés

Melyik azonos alakú szó jelentheti mindkettőt? Írd le a megoldást!

Pl.: *erődítmény* – *ácsorog* = *vár*

tintafoltok – hapsi = _____

hordó része – üt = _____

juh hangot ad – török tisztséget = _____

alakjára – állatszélidítője = _____

megütöm – sötét gödör = _____

széjjelzúzok – oszmán = _____

14	

Elérhető összes pont:

70	